

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS VARSINAIS-SUOMEN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 16.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (COVID-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on 17.3., 8.4., 8.5., 19.5., 16.6., 1.7., 24.8., 22.9., 22.10., 19.11., 2.12. ja 10.12.2020 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaiset rajoituspäätökset koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämistä.

Aluehallintovirasto on 10.12.2020 antamallaan päätöksellä kieltänyt tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Varsinais-Suomen kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset. Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään 10 (kymmenen) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1). Päätös on voimassa ajalla 11.12.2020 – 10.1.2021. Päätöksellä on kumottu 2.12.2020 annettu Lounais-Suomen aluehallintoviraston määräys ajalta 11.12.-23.12.2020 sekä 19.11.2020 annettu Lounais-Suomen aluehallintoviraston määräys ajalta 24.12. - 25.12.2020.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 0295 018 000
fax 02 251 1820
kirjaamo.lounais@avi.fi
www.avi.fi

Turun päätoimipaikka
Itsenäisyydenaukio 2
PL 22, 20801 Turku

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Varsinais-Suomen kuntien alueella kaikki sisä- ja ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Sisätiloissa ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa voidaan kuitenkin järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joihin osallistuu enintään 10 (kymmenen) henkilöä edellyttäen, että turvallisuus niissä voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antamaa ohjetta (liite 1).

Määräys on voimassa ajalla 11.1.2021 – 10.2.2021.

Perustelut

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan koronaviruksen aiheuttama tauti (COVID-19) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Virus voi tarttua myös pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Suomessa koronavirusepidemia on kesän rauhallisen tilanteen jälkeen kiihtynyt monella alueella. Virus kiertää edelleen sekä Suomessa että laajasti muualla maailmassa, ja Suomen väestöstä valtaosa on yhä altis tartunnalle. Uuden koronaviruksen aiheuttaman taudin ehkäisemiseksi on kehitetty rokotteita ja rokottaminen on aloitettu myös Suomessa joulukuun 2020 lopussa valtioneuvoston asetuksen (1105/2020) mukaisessa järjestyksessä. Tulee kuitenkin kulumaan aikaa siihen, että Suomen koko väestö on saanut mahdollisuuden rokot-

teen ottamiseen. Laajalla testaamisella, sairastuneiden eristämällä, tartuntaketjujen jäljittämällä ja altistuneiden karanteenilla voidaan osaltaan, mutta ei yksinomaan, estää taudin leviämistä.

Kokoontumisrajoituksia asetettaessa huomioidaan epidemiologinen arvio taudin leviämisestä tilanteissa, joissa sosiaalisten kontaktien määrä on suuri. Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen COVID-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökohtana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mukaisesti tekemät toimet ja päätökset. Toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa kuvausta (perustaso, kiihtymisvaihe, leviämisvaihe), joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen aluehallintovirastoille 30.11.2020 antaman Epidemiologiseen tilanteeseen perustuvan arvion kokoontumisrajoitusten tarpeesta (THL/6391/4.00.00/2020) mukaan COVID-19-epidemia on marraskuun 2020 aikana kehittynyt Suomessa huonompaan suuntaan. Ilmaantuvuus koko maan tasolla on noussut ja yhä useampi alue on todennut olevansa joko kiihtymis- tai jopa leviämisvaiheessa. Marraskuun aikana tapauksia on todettu lähes joka päivä kunkin sairaanhoitopiirin alueella, ja suuressa osassa viikoittaiset tapausmäärät ovat selvässä kasvussa. Tartuntoja on myös tavattu yhä useammassa kunnassa ja käytännössä kaikkien maakuntien suurimmissa asutuskeskuksissa. Ilmaantuvuuden kasvu on koskenut huolestuttavalla tavalla myös ikääntyneimpiä väestöryhmiä. Vaikka Suomen epidemiatilanne verrattuna EU-verrokki-maihin on yhä parempi, ovat tapausmäärät hitaasti syksyn aikana kasvessaan saavuttaneet tason, jolla epidemian torjuntaan tarvitaan nopeasti lisää keinoja, jotta epidemia ei nopeasti hallitsemattomasti kiihtyisi.

THL arvioi, että ihmisten terveyden suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn varmistamiseksi on tarpeen ottaa käyttöön lisää toimia ihmisten välisten fyysisten kontaktien vähentämiseksi koko Suomessa. Tällä pyritään sekä ehkäisemään yhä useamman alueen epidemiatilanteen kiihtymistä perustason yläpuolelle että kääntämään ilmaantuvuus laskusuuntaiseksi niillä alueilla, jotka ovat jo siirtyneet kiihtymis- ja leviämisvaiheeseen. Edellä mainituin perustein THL on 30.11.2020 antanut aluehallintovirastoille suositukset raja-arvoista kussakin epidemian vaiheessa. THL:n suosituksen mukaan alueille, jotka ovat leviämisvaiheessa, sallitaan korkeintaan 10 henkilön kokoontuminen yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa ulko- ja sisätiloissa. Suosituksen mukaan sallituissa kokoontumisissa tulee noudattaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen suosituksia turvaväleistä ja tartuntaa ehkäisevistä varotoimista.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 22.12.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelman päivitystä COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen tammi – toukuu-kuussa 2021. Päivitetyn toimintasuunnitelman mukaan alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:1). Kiihtymisvaiheen toimenpiteet voivat päivitetyn toimintasuunnitelman mukaan olla perusteltuja jo perustasolla, mikäli valtakunnallinen ja lähialueiden epidemiologinen tilanne on vaikeutuva. Leviämisvaiheen uhatessa on perusteltua ottaa viipymättä käyttöön kaikki tarpeelliset toimenpiteet. Rajoitustoimenpiteitä ei saa myöskään purkaa ennenaikaisesti, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee päivitetyn toimintasuunnitelman mukaan lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryp- päitä ei pääse syntymään.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 5.1.2021 mukaan valtakunnallinen epidemiatilanne heikentyi nopeasti marraskuun puolenvälin jälkeen. Syksyn epidemiatilannetta ovat kuvanneet alueellisten tilanteiden nopeat, aaltoilevat muutokset. Lokakuussa ja marraskuun alkupuolella todettiin viikoittain noin 1200 - 1600 tartuntaa. Marraskuun puolenvälin jälkeen tapausmäärät kasvoivat entisestään. Joulukuun aikana uusien tapausten määrät ovat tasoittuneet, viikoilla 49 - 51 todettiin noin 2300 - 3000 tapusta viikossa. Viikoilla 52 - 53 uusia tapauksia on määrällisesti todettu viikkotasolla huomattavasti vähemmän kuin joulukuun alussa. Myös testejä on tehty viikoilla 52 - 53 huomattavasti vähemmän kuin joulukuun alussa. Valtakunnallinen positiivisten näytteiden osuus on noussut 2,4 %:iin viikolla 53, kun se viikolla 52 oli 1,8%.

Uusien tapausten määrän väheneminen viikolla 52 - 53 voi THL:n tilannearvioraportin mukaan selittyä usealla tekijällä. Tapausmäärät ovat viikkotasolla olleet laskusuunnassa joulukuun alusta lähtien, ja on mahdollista, että tämä suotuisa kehitys on jatkunut, osin laajojen ja kattavien suositusten ja rajoitusten ja niiden myötä fyysisten kontaktien vähenemisen myötä. Juhlapyhien vaikutus todellisiin, mutta nyt havaitsematta jääneisiin tapausmääriin tulee todennäköisesti näkymään viiveellä. On mahdollista, että oireilevat ihmiset eivät ole juhlapyhien vuoksi hakeutuneet testeihin samaan tapaan matalalla kynnyksellä kuin arkena. Tämä saattaa näkyä tapausmäärien kasvuna tulevina lähiviikkoina.

Tartuntoja todetaan THL:n tilannearvioraportin mukaan edelleen joka puolella Suomea runsaasti ja epidemiatilanteen laajamittainen, äkillinen heikentyminen koko maassa on edelleen mahdollista. Marraskuun puolivälistä alkanut tapausmäärien jyrkkä kasvu ei kuitenkaan ole jatkunut. Huolestuttavaa on, että marraskuun alusta lähtien suurempi osa tartunnoista on todettu vanhemmissa ikäryhmissä. Uuden, mahdollisesti helpommin tarttuvan koronavirustyyppin leviämistä Iso-Britanniasta Suomeen samoin kuin Etelä-Afrikassa todetun variantin mahdollista leviämistä pyri-

tään torjumaan. Nämä muuttajat tuovat THL:n tilannearvioraportin mukaan epävarmuuksia ja korostavat tulevien viikkojen ja kuukausien aikana epidemiatilanteen tehokkaan hillinnän merkitystä myös Suomessa.

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähi-kontakteihin keskenään. Siten yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten järjestämisen rajoittaminen sekä tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen pienissäkin yleisötilaisuuksissa ja julkisissa kokouksissa on välttämätöntä. Kun kokoontumisissa noudatetaan riittäviä turvaohjeita, voidaan tartunnan riskiä olennaisesti vähentää puuttuen kokoontumisvapauteen ja muihin perusoikeuksiin mahdollisimman vähäisessä määrin.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on keskustellut 5.1.2021 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin koolle kutsumassa alueellisessa yhteistyöryhmässä Varsinais-Suomen COVID-19- tilanteesta. THL:n tilastojen mukaan uusien tartuntojen ilmaantuvuusluku oli Varsinais-Suomessa 183,4/100 000 asukasta/14 vrk viikoilla 50 - 51 ja 99,5/100 000 asukasta /14 vrk viikoilla 52 - 53. Positiivisten näytteiden osuus oli THL:n tilastojen mukaan keskimäärin 4,3 % viikkojen 50 – 53 aikana. Tartuntojen 14 vrk ilmaantuvuus oli Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiristä saadun tiedon mukaan 4.1.2021 ollut 95,8 ja positiivisten näytteiden osuus 4,2 %.

Varsinais-Suomen alueella tartunnan jäljitysprosentti on ollut 66 - 69 % viikoilla 50 - 52 ja 75 % viikolla 53. Uusista tapauksista merkittävä osa liittyy edelleen perheiden tai lähipiirin tartuntoihin. Tartuntoja tulee useista erilaisista paikoista. Tartuntoja on viikoilla 50 - 52 todettu myös sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä sekä potilailla/asukkailla että työntekijöillä. Myös muunlaisissa työpaikoissa on ilmennyt tartuntoja viikoilla 50 – 52. Työpaikoilla on todettu vain vähän tartuntoja viikolla 53. Sairaalahoidon ja tehohoidon tarpeeseen pystytään tällä hetkellä vastaamaan ilman erityistoimia. Sairaalahoidon tarve ei ole lisääntynyt, mutta se ei myöskään ole vähentynyt viime viikkoina.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin johtaman alueellisen yhteistyöryhmän kokouksessaan 5.1.2021 muodostaman näkemyksen mukaan alue on edelleen koronaepidemian leviämisvaiheessa. Yhteistyöryhmä kannatti voimassa olevien kokoontumisrajoitusten jatkamista.

Aluehallintovirastolla ei ole tietoa niiden määrästä, jotka sairastavat sen toimialueella COVID-19-infektiota tietämättään oireettomana ja siten mahdollisesti levittävät tartuntaa. Lisäksi monet sairastavat taudin lieväinä. Jos sairastuneet eivät hakeudu heti ensivaiheessa testiin tai testitulokset viivästyvät muista syistä, taudin jäljittäminen vaikeutuu.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaan epidemiatilanteen kiihtyessä kunnan tartuntatautiviranomainen reagoi tilanteeseen lisäämällä testauskapasiteettia ja tartunnan jäljitysresurssia, antamalla

paikallisen etätyösuosituksen ja kasvomaskisuosituksen sekä toteuttamalla infokampanjoita. Kunnan tai kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan paikallisista tai alueellisista rajoituksista. Aluehallintovirasto voi päättää rajoituksista, jos ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Rajoituksilla pyritään estämään epidemian leviäminen väestössä alueellisesti tai laajemmin sekä mahdollistamaan palaaminen epidemian perustasolle. Epidemian leviämisvaiheessa voidaan tarvita näiden toimivaltaisten viranomaisten päättämiä laajempia tai tiukempia alueellisia suosituksia tai rajoituksia. Kunnan velvollisuudesta selvittää epidemiaa ja tehdä epidemian torjumiseksi tarvittavia toimenpiteitä on säädetty tartuntatautilain 9 §:ssä. Kunnan toimivallasta päättää laajaan tartunnanvaaraan liittyvistä toimenpiteistä toimialueellaan säädetään tartuntatautilain 58 §:n 1 momentissa.

Tartuntojen ilmaantuvuus on marras - joulukuun korkeista luvuista laskeutunut vuodenvaihteeseen mennessä sekä valtakunnallisesti että Varsinais-Suomen alueella. Varsinais-Suomen alueella koronaepidemia on kuitenkin edelleen leviämisvaiheessa. THL:n arvion (THL/6391/4.00.00/2020) mukaan leviämisvaiheessa voidaan järjestää enintään 10 hengen yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia. Ottaen huomioon Varsinais-Suomen epidemiologinen tilanne, kokoontumisiin liittyvät riskit ja taudin leviämisen estäminen, aluehallintovirasto pitää enintään 10 henkilön rajaa sekä sisätiloissa että alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten osalta välttämättömänä. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 21.9.2020 antaman ohjeen noudattaminen on välttämätöntä enintään 10 hengen yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Varsinais-Suomen kuntien alueella. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstä uudestaan.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58 ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen (146/2017) 1 §:n muuttamisesta (69/2020) 1 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa lääninlääkäri Maria Raitakari, puh. 0295 018 000 (vaihde).

Ylijohtaja Mikael Luukanen

Lääninlääkäri Maria Raitakari

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen 21.9.2020 antama ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Varsinais-Suomen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Lounais-Suomen aluehallintovirastossa 10.2.2021 saakka. Päätöksen nähtävälle asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Varsinais-Suomen kunnat ja kuntayhtymät

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Lounais-Suomen poliisilaitos

Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslia, viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja LSAVI/94/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSAVI/94/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Luukanen Mikael 07.01.2021 12:32

Esittelijä Raitakari Maria 07.01.2021 12:31